

**Helsingin ortodoksinen seurakunta
Kiinteistölautakunta 2021**

**LAUSUNTO KIRKOLLISHALLITUKSELLE
Kirkon kiinteistöstrategiassa kategorioihin 3 ja 4 merkityt rakennukset**

KATEGORIAN 3 RAKENNUKSET

Unioninkatu 39 / Helsinki

Kiinteistön selvitykset ovat vielä kesken.

Järvenpään kirkko

Kirkko pidetään käyttökunnossa, se palvelee toiminnallisesti hyvin, seurakuntalaiset ovat aktiivisia ja tyytyväisiä.

Alasauna / Kaunisniemen leirikeskus

Alasauna pidetään käyttökunnossa, koska leirikeskus tarvitsee rantasaunan, 'leirit ilman rantasaunaa ovat kuin sauna ilman lämmitystä'. Sauna on liitetty kunnalliseen vesi- ja viemäriverkostoon. Se remontoidaan sisältäpäin, koska uuden saunan rakentaminen on epätodennäköistä ja rakennusluvan saamista näin lähelle rantaa voidaan pitää jokseenkin epätodennäköisenä. Remontointi voidaan tehdä osissa. Kustannus PTS-kaudella n. 100 000 euroa.

Lohjan tsasouna

Tsasouna pidetään käyttökunnossa. Lohjan kirkosta noin kahden kilometrin päässä Metsolan hautuumaalla sijaitsee myös Kaikkien pyhien tsasouna. Rakennuksen on suunnitellut Sakari Siitonen, se valmistui vuonna 1995, ja on tehty pääosin talkootyönä. Rakennus on erittäin hyvässä käyttökunnossa ja pääosin ylläpidetty talkoovoimin. Rakennuksessa ei ole LVI-tekniikkaa, sen vuoksi ylläpito on edullista. Huopakatto vaatii 10 vuoden välein huoltotoimia. Muita merkittäviä kustannuksia ei ole näköpiirissä. Paikallinen yhdistys on halukas ylläpitämään rukoushuonetta myös jatkossakin talkoovoimin.

Hämeenlinnan kirkko

Kirkko on saneerattu ja valmistui aikataulussaan 08 / 2021.

KATEGORIAN 4 RAKENNUKSET

Vanha majoitusrakennus Kaunisniemi

Rakennus on purettu.

Lohjan seurakuntakeskus ja kirkko

Seurakuntakeskus ja kirkko pidetään käyttökunnossa, se on koko Länsi-Uudenmaan keskus. Pyhäkköyhteisö toimii Lohjalla aktiivisesti. Palveluksia pidetään noin kaksi kertaa viikossa, lisäksi on myös muita toimituksia. Seurakuntasalia käyttävät aikuiset, lapset ja nuoret noin kolme kertaa viikossa, lisäksi tilassa tarjotaan kirkkokahvit palvelusten jälkeen. Kiinteistö sijaitsee omalla tontilla aivan Lohjan keskustassa hyvien kulkuyhteyksien päässä.

Tontti on osa kaavalla suojeltua kokonaisuutta, joka tulee säilyttää.
Kirkko on rakennettu vuonna 1950 luvulla ja se siirtyi seurakunnan omistukseen 1968. Kirkko on vihitty 14.5.2000 Karjalan valistajien muistolle.
Rakennuksessa sijaitsee myös kanttorin virka-asunto.

Paikallinen yhdistys, Lohjan Seudun Ortodoksit ry on kerännyt rahaa varsinaisen kirkon rakentamiseen nykyisen rakennuksen välittömään läheisyyteen. Nykyisestä kirkosta tulisi osa laajennettua kirkkosalia. Nykykunnossaan rakennus tulee vaatimaan välittömästi lämmitysjärjestelmäremontin (öljylämmitys), joka on noin 30 000 euroa, siihen on mahdollista hakea valtion energiatukea n. 50 %. Myös sähköjärjestelmät on uusittava lähitulevaisuudessa, sen hinta on noin 30 000 euroa. Näiden lisäksi tulee PTS-kaudella tehdä salaojat ja muita piha-alueen uusimisia sekä ikkunoiden ja julkisivun huoltoa. Kustannusarvio yhteensä on noin 100 000 euroa.

Pyhäkköyhteisö haluaa jatkaa toimintaa nykyisissä tiloissa, perustellen hyvää saavutettavuutta ja tilojen toimivuutta nykyiseen toimintaan. Toiminnan hiipumista ei ole näköpiirissä, vaan päinvastoin positiivisen muuttoliikkeen kautta jopa seurakunnan kasvua on odotettavissa.

Pyhäkköyhteisö on halukas osallistumaan merkittävästi talkoilla rakennuksen ylläpitämiseen ja ääritilanteessa myös keskustelemaan pyhäkön mahdollisesta ostamisesta paikallisyhdistykselle. Toiminnallisin perustein alueella on hyvä olla kirkko ja seurakuntasali vastaisuudessakin.

Jos halutaan etsiä vaihtoehtoja nykyiselle kirkolle voisi seuraavia ehdotuksia harkita.

- 1) Nykyisen tontin ja rakennuksen myynti ja uuden kirkon rakennuttaminen keskustan tuntumaan. Kustannusarvio on noin 500 000 euroa, josta nykyinen kirkon tontti voisi olla n. 300 000 euron arvoinen.
- 2) Seurakuntatalon rakennuttaminen tsasounan yhteyteen LVI-tekniikalla varustettuna Hangon seurakuntasalin tapaan. Kustannus olisi n. 300 000 euroa, josta nykyinen kirkon tontti voisi olla n. 300 000 euron arvoinen. Haittapuolena on huonompi saavutettavuus ja jonkin verran pieni kirkko juhlapäivinä.

Muuta huomioitavaa, Länsi-Uudenmaan kategorian 1 kirkko on Hangossa, muut alueen pyhäköt ovat yhdistysten ylläpitämiä, Nummelan rukoushuone Nummelassa ja Pokrovan Skiitta Kirkkonummella.

Hangon seurakuntasali

Rakennus on purettu ja uusi rakennettu tilalle ystävähdistyksen toimesta.

Lapinlahden hautausmaan asuinrakennus

Suojeltu hirsinen rakennus sijaitsee Helsingin kaupungin vuokratontilla aivan hautausmaan reunassa. Rakennus edustaa vanhaa helsinkiläistä puurakentamista ja sen perusteellinen kunnostus on tehtävä yhteistyössä Museoviraston kanssa. Rakennus on kiinteä historiallinen osa hautausmaan muuta ympäristöä pyhäkköineen.

Asuinrakennuksen ympärillä on muutaman 10 m² piha-alue. Tontin omistussuhteisiin ja rakennuksen sijoitteluun liittyen rakennuksen myyminen voi olla käytännössä vaikeaa, ja kiinteistöstä luopuminen tuntua mahdottomalta. Kun rakennus toimii hautausmaan vahtimestarin asuntona, on sillä merkittävä vaikutus hautausmaaympäristön suojelemiseen, alueen valvontaan ja ilkvallan pitämiseen loitolla.

Rakennuksen kunnostamisessa päällimmäisenä on betonisen terassin purkaminen ja uuden rakentaminen. Myös LVIS-järjestelmät vaativat kunnostuksen. PTS-kauden kustannusarvio on noin 150.000 euroa. Asuinrakennuksesta tulee huolehtia kokonaisuutena yhdessä alueen muiden rakennusten kanssa.

Ahveniston kirkko / Hämeenlinna

Kirkko pidetään käyttökunnossa. Se on toiminut Hämeenlinnan kesäkirkkona 1990-luvulta lähtien, se sijaitsee keskussairaalan vieressä läheisessä metsikössä.

Kirkko on rakennettu 1800-luvun lopulla sitä ympäröivän hautausmaan keskelle. Kirkko vihittiin 2.6.1894 ja pyhitettiin Johannes Kastajan mestauksen muistolle. Hautausmaalle on haudattu sekä sotilaita että siviilejä.

Kirkon ylläpitoon on 1990-luvulla tehty ns. herrasmiessopimus kaupungin, keskussairaalan ja seurakunnan kesken, että seurakunta vastaa kirkon sisätiloista ja keskussairaalan kuntainliitto kirkon ulkopuolesta.

Kansallisarkistosta saatujen asiakirjojen mukaan seurakunta omistaa kirkon ja hautausmaan. Ympärillä oleva tontti on kaupungin, meneillään (2020-2021) on alueen kaavoitus, uuden keskussairaalan rakentamisen johdosta. Tavoitteena on, että kirkon ympärillä oleva tontti tulee myös seurakunnan omistukseen. Tontilla on hautausmaa, jonne on haudattu mm. 'alempien virkamiesten lisäksi kaksi upseeria' 1800-luvun loppupuolella. Hautausmaalla on tehty arkeologisia tutkimuksia hautausmaan laajuudesta 19.10.2018.

Kirkko on maalattu ulkopuolelta vuonna 2018. Peltinen katto on hyvässä kunnossa.

Kirkon kuluihin on vuodelle 2021 budjetoitu 1550 euroa. Menot koostuvat pääasiassa kerran vuodessa tilittavasta roskalavasta, mattojen pesetyksestä, tuohuksista ja muista ylläpitoon tarvittavista materiaaleista. Lämmityskuluja ei ole, koska kirkossa ei ole lämmitystä ja käytettävä vesi tuodaan seurakuntakodilta. Kirkkoon ei ole myöskään omaa sähköliittymää.

Kunnostusta tarvitsevat ulko-ovien alaosat, niissä on jonkin verran lahonnutta puuta välirakenteessa, ikkunaluukkujen sisäpuolten maalaukset sekä rännien aluspuut.

Kirkosta on tähän saakka huolehtinut Hämeenlinnan (edesmenneen seurakunnan) vapaaehtoiset. Tiistaiseura on järjestänyt säännöllisesti kevät- ja syystalkoot.

Hämeenlinnan pyhäkkötiiminä totesimme, että jatkamme Ahveniston kirkon yllä- ja huolenpitoa samalla tavalla kuin tähänkin asti eli vapaaehtoisvoimin. Tavoitteemme on, että Ahveniston kirkko siirretään pois kategoriasta 4.

Ahveniston kirkon hengellinen, fyysinen ja historiallinen merkitys on suuri täällä asuville seurakuntalaisille ja muillekin asukkaille. Palveluksiin osallistutaan aktiivisesti ja talkoisiin on helppo osallistua. Kanttori on järjestänyt vuosittain Lucian päivänä rukoushetken kirkossa ja järjestänyt Lucia-kulkueen vierailut keskussairaalan osastoilla.

Kirkko, keskussairaala ja psykiatrinen sairaala ovat samalla mäellä, lähellä toisiaan, parantumisen paikkoja kaikki kolme.

Ennen koronaa Ahveniston kirkko oli aktiivisessa kesäkäytössä juhannuksesta elokuun loppuun eli Johannes Kastajan päivästä kirkon praasniekkaan. Kirkkokahvit järjestettiin ulkona, sateen sattuessa sisällä. Kirkkoa pidettiin joinakin vuosina kesällä avoinna kävijöille vapaaehtois- ja opiskelijavoimin. Kirkossa on järjestetty myös muita kirkollisia toimituksia. Corona-aikana palveluksia pidettiin kirkon pihamaalla.

Hämeenlinnan kaupungin kiinteistörekisterinohitajalta tullut tieto 20.10.2021:

'Ortodoksikirkon maa-alueen tonttien lohkomiset ovat tulossa vireille.

Nyt on tutkinnan alla vanhan ja uuden sairaalan välinen raja, joka muuttuessaan aiheuttaa tonttijaon muutoksen.

Se ei luultavammin vaikuta mitään ortodoksikirkon lohkomiseen, mutta asia on kuitenkin selvitettävä ennen lohkomista.'

Lahden seurakuntasali ja kellotorni

Sali pidetään käyttökunnossa. Lahden seurakuntasalissa on tehty kuntotarkastus vuonna 2016, jolloin on todettu rakenteellisia korjauksen aikaisia virheitä, mm. vesivaurioita, kattoikkunoiden kunto. Salissa on kattolämmitys. Salin katto on akuutein korjattava. Tontilla olevat muut rakennukset on liitetty kaukolämpöön. Museovirasto on todennut lausunnossaan, että julkisivuun ei saa koskea.

Seurakuntasalia voidaan edelleen käyttää. Koululaispalveluksen jälkeen salissa ruokaili enimmillään 110 henkilöä, sinne mahtuu hyvin, keittiö toimii hyvin, myös pitopalvelu on tyytyväinen tiloihin. Seurakuntasalia voi hyödyntää muutenkin kuin pelkästään omaan käyttöön.

Lahden kellotorni on käyttökiellossa, se on todella huonossa kunnossa, myös portaat ja tasanne. Peruskorjaus on välttämätön ja se tehdään kolmivuotiskauden aikana. Kellot saadaan torniin korjauksen jälkeen. Kellotorni on kaupungissa iso ja tärkeä maamerkki ja kellojen soitto on tärkeä viesti. On vain löydettävä rahat ja tekijät. Lahden ja Hyvinkään kellotornit ovat työn alla.

Lahden ja Heinolan pyhäkkötiimien tapaamisessa pohdittiin, että onko korjaamiseen rahaa, onko jotain miksi ei korjattaisi, entä mitä julkisivulautakunta sanoo, ja että salissa ei voisi olla enää tasakattoa.

Rahoitus korjauksiin saadaan myymällä olemassa olevat vuokra-asunnot. Tarkempi suunnitelma toteutuu kolmen vuoden jaksossa.

Heinolan kirkko

Kirkko pidetään käyttökunnossa. Heinolassa on toimiva, aktiivinen pyhäkköyhteisö. Jos seurakunta ei omistaisi kirkkoa, se muuttuisi rukoushuoneeksi. Sillä ei ole merkitystä kuka omistaa kirkon, mutta sillä on keskeinen merkitys, että Heinolassa on kirkko tai tsasouna.

Kellotapulista on risti tipahtanut. Korjausrahoja on varattu kirkon maalaukseen ja sähkötöihin, kolmen vuoden suunnitelmien mukaisesti. Kirkon vuosittaiset kustannukset ovat noin 4000 – 4500 €. Kirkon sisätiloja on maalattu 2010-luvulla. Suunnitellut ulkopuolen kunnostukset on vietävä suunnitellussa aikataulussa eteenpäin. Talkoointoakin löytyy.

Kirkon kanssa samalla tontilla toimii Naisyhteisösäätiö, joka on vuonna 1997 rakennuttanut kaksikerroksisen 10 vuokrakaksiota käsittävän asuintalon. Tällä hetkellä lähes kaikki asunnot on vuokrattu. Säätiö huolehtii asuinkiinteistöstään aiheutuvista kustannuksista.

Pyhäkkötiimin kanta on, että maapohjaa ei luovuteta Naisyhteisösäätiölle, jos se ottaisi / ostaisi kirkon, vaan koko tontti tulee säilyttää seurakunnalla. Maapohja rakennuksineen sijaitsee kaupungin keskustassa. Keskustelua Naisyhteisösäätiön kanssa ei ole aloitettu.

15.11.2021

Työryhmä: Kaj Rosenberg, Sami Sailo, Riitta Rantilä